

JUBILEUSZ 50-LECIA SEKCJI BIBLIOTEK MUZYCZNYCH STOWARZYSZENIA BIBLIOTEKARZY POLSKICH

Konferencja „Muzyczna informacja jutra”

Warszawa, 23-24 września 2014 r., Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

12 czerwca 2014 r. minęło dokładnie 50 lat od założenia Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Z okazji złotego jubileuszu zorganizowano w Warszawie w dniach 23-24 września 2014 r. specjalne obchody. Pierwszego dnia odbyła się oficjalna uroczystość jubileuszowa w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, w drugim dniu w Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina miała miejsce konferencja zatytułowana „Muzyczna informacja jutra”.

Nieprzypadkowo rozpoczęcie obchodów Jubileuszu 50-lecia zaplanowano w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie. To właśnie ta biblioteka jako pierwsza w Polsce rozpoczęła współpracę międzynarodową; w 1955 r. stała się członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML i podjęła się współtworzenia Międzynarodowego Inwentarza Źródeł Muzycznych (RISM), a w 1966 r. była inicjatorem zorganizowania w Warszawie Konferencji IAML.

Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, dr hab. Jolanta Talbierska przywitała uczestników uroczystości, a wśród nich gości honorowych: Barbarę Dobbs Mackenzie – przewodniczącą Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML z Graduate Center of the City University of New York, Elżbietę Stefańczyk – przewodniczącą Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Annę Duńczyk-Szulc – zastępcę dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Katarzynę Janczewską-Sołomko – przewodniczącą Sekcji Fonotek SBP i Wiesławę Budrowską – przewodniczącą Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych SBP. Szczególnie serdecznie powitano osoby, które działały w Sekcji od początku jej istnienia: Krystynę Bielską z Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi, Adama Mrygonia z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie i Andrzeja Spóza, kierownika Biblioteki Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego, nieustannie zaangażowanego w działalność Sekcji, Honorowego Członka Zarządu. Obecność tych osób sprawiła, że jubileuszowe spotkanie w BUW nabrało szczególnego wymiaru, podkreślając ciągłość współpracy wszystkich pokoleń bibliotekarzy. W uroczystości uczestniczyli bibliotekarze muzycy z całej Polski reprezentujący Bibliotekę Narodową, biblioteki uniwersytetów i akademii muzycznych, oddziały muzyczne bibliotek uniwersyteckich i bibliotek publicznych, biblioteki ośrodków muzykologicznych, Bibliotekę Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Bibliotekę Raczyńskich, Bibliotekę Śląską, Bibliotekę Muzeum-Zamku w Łańcucie oraz Archiwum Polskiego Radia. Rolę prowadzącego oficjalną uroczystość pełnił kierownik Gabinetu Zbiorów Muzycznych BUW, Piotr Maculewicz.

Uroczyste spotkanie było okazją do gratulacji i okolicznościowych życzeń. Przewodnicząca SBP Elżbieta Stefańczyk w swoim wystąpieniu podkreśliła wkład Sekcji

Bibliotek Muzycznych w rozwój Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz dokonania bibliotekarzy muzycznych w Polsce i na świecie. Zwróciła uwagę na ciągłość współpracy podjętej przed 50 laty i kontynuację idei założycieli Sekcji. Z okazji jubileuszu życzyła wszystkim bibliotekarzom muzycznym wielu dalszych sukcesów. Anna Duńczyk-Szulc w imieniu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. Małgorzaty Omilanowskiej, odczytała list okolicznościowy oraz specjalne gratulacje dla Andrzeja Spóza, odznaczonego Medalem Zasłużony Kulturze „Gloria Artis”.

Zarząd Sekcji otrzymał liczne listy z pozdrowieniami oraz gratulacje, które przesłali: Sekretarz Generalny IAML – Pia Shekhter, Członkowie Zarządu Głównego IAML, kierownictwo Centrali RISM we Frankfurcie nad Menem, Węgierska Grupa Narodowa IAML, dyrektor Biblioteki Narodowej – Tomasz Makowski, dyrektoria Polskiego Wydawnictwa Muzycznego, prezes Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków – Jan Popis, przewodniczący Sekcji działających przy Zarządzie Głównym SBP, Wiesława Dziechciowska i Aniela Kolbuszewska – były członkinie Zarządu Sekcji oraz liczne grono przyjaciół i członków Sekcji.

Jubileusz 50-lecia stał się okazją do zaprezentowania bogatej działalności Sekcji zarówno w Polsce, jak i na arenie międzynarodowej. Stanisław Hrabia, przewodniczący Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP, w swoim wystąpieniu zatytułowanym *Sekcja Bibliotek Muzycznych – Polska Grupa Narodowa IAML*, przedstawił działalność międzynarodową oraz jej znaczenie dla aktywności bibliotekarzy muzycznych w Polsce.

Jeszcze przed oficjalnym założeniem Sekcji kilka polskich bibliotek przystąpiło do IAML. Była to wspomniana wyżej Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, a także Biblioteka Narodowa (od 1959 r.), Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu (od 1963 r.) i Biblioteka Instytutu Sztuki PAN (od 1963 r.). Przynależność do IAML wiązała się z możliwością uczestnictwa w corocznych konferencjach oraz włączenia się do prac w projektach bibliograficznych. Doświadczenie wyniesione z kontaktów międzynarodowych, poznanie struktury organizacji oraz jej zadań i celów, jakie tam stawiano, było dla ówczesnych bibliotekarzy ważnym impulsem do działania na rzecz integracji środowiska w Polsce. Propozycja założenia Sekcji, skonsultowana wcześniej z innymi bibliotekami muzycznymi, została przedłożona Zarządowi Głównemu SBP przez Marię Prokopowicz z Biblioteki Narodowej i wsparta przez Krzysztofa Mazura (Biblioteka PWSM w Warszawie), Kornela Michałowskiego (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu) i Karola Musioła (Biblioteka PWSM w Katowicach), członków późniejszego Komitetu Organizacyjnego i pierwszego Zarządu Sekcji.

W czasie pierwszych konferencji zorganizowanych przez Sekcję w 1965 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi oraz w 1966 r. w Bibliotece PWSM w Katowicach zarysowano program działania. Wskazywano w nim na konieczność przyjęcia norm katalogowania nut i nagrań, przygotowania wydawnictw informacyjnych o bibliotekach i zbiorach muzycznych, organizowania warsztatów oraz roboczych spotkań służących doskonaleniu zawodowemu bibliotekarzy. Wśród ambitnych celów było powołanie Polskiej Grupy Narodowej Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych. W tamtych czasach działalność międzynarodowa instytucji była ściśle nadzorowana przez władze państwowe. Sama chęć zapisania się do IAML nie wystarczyła. Konieczna była zgoda Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz poparcie Polskiego Komitetu UNESCO. By Sekcja Bibliotek Muzycznych

miała w IAML oficjalny status Polskiej Grupy Narodowej, konieczne było posiadanie co najmniej 10 członków. Spełnienie tego warunku zajęło kilka lat. Dopiero w 1972 r. podczas Konferencji IAML w Bolonii ogłoszono powstanie Polskiej Grupy Narodowej IAML.

Bibliotekarze muzycyści czynili wielkie starania, aby regularnie uczestniczyć w Konferencjach IAML, co nie zawsze było możliwe ze względów zarówno politycznych, jak i finansowych. W krajach bloku wschodniego stworzono więc alternatywę dla bibliotekarzy muzycznych i zorganizowano w latach 70. i 80. cykl Sympozjów Bibliotekarzy i Dokumentalistów Muzycznych Krajów Socjalistycznych. Jedno z takich Sympozjów odbyło się w 1976 r. w Katowicach i w Krakowie. Bibliotekarze muzycyści uczestniczący w Sympozjach wyraźnie podkreślali związki z Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bibliotek Muzycznych IAML oraz utrzymywali współpracę z Międzynarodową Federacją Stowarzyszeń Bibliotekarskich IFLA przy opracowywaniu norm bibliograficznych dla muzykaliów.

W ciągu kolejnych lat do IAML zapisywali się kolejni członkowie; w sumie 18 bibliotek i 5 członków indywidualnych. W 2014 r. Polska Grupa Narodowa IAML liczyła 16 członków. W czasie dorocznych Konferencji IAML regularnie prezentowano polskie referaty, publikowane następnie w czasopiśmie „Fontes Artis Musicae”.

Na bazie doświadczeń wyniesionych ze współpracy międzynarodowej rozwijała się działalność krajowa. Wyznaczały ją konferencje ogólnopolskie i tematyczne. Odbywały się one w różnych miastach, aktywizując środowisko lokalne i promując ideę bibliotekarstwa muzycznego w danym ośrodku. Pozwalało to niejednokrotnie przyciągnąć wielu bibliotekarzy do Stowarzyszenia. Konferencje tematyczne – poświęcone zagadnieniom społecznym, kulturowym, kolekcjom specjalnym, poszczególnym typom bibliotek – były płaszczyzną współpracy nie tylko bibliotekarzy, ale też muzykologów, badaczy źródeł muzycznych i wykonawców muzyki. Zagadnieniem ważnym dla praktyki bibliotecznej była sprawa opracowania przepisów katalogowania – norm, formatów i zasad opisu komputerowego muzykaliów. Przygotowywali je lub recenzowali bibliotekarze muzycyści¹.

W czasie prezentacji wspomniano też nieżyjących już bibliotekarzy, osoby szczególnie zasłużone: Wandę Bogdany-Popielową (1928-2005), Stefana Burhardta (1899-1991), Irenę Czarnecką (1942-2004), Władysława Hordyńskiego (1908-1968), Krzysztofa Mazura (1929-2000), Agnieszkę Mietelską-Ciepierską (1939-2008), Kornela Michałowskiego (1923-1998), Karola Musioła (1929-1982), Marię Prokopowicz (1916-2006), Marka Stachyrę (1967-2006) i Bożenę Elżbietę Wojnowską (1949-2012). Pozostawili oni po sobie wielki dorobek, z którego korzystają kolejne pokolenia.

---

¹ Norma: *Druki muzyczne*. PN-83/N-01152.06 [oprac. Wojciech Tomaszewski]. Norma: *Dokumenty dźwiękowe*. PN-85/N-01152/07 [oprac. Krystyna Bielska]. *Przepisy katalogowania rękopisów muzycznych*, oprac. Marie Louise Göllner, tłum. z ang. Aniela Kolbuszewska. Wrocław: Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1979. *Instrukcja wypełniania karty katalogowej Polskiego Katalogu Rękopisów Muzycznych*. Oprac. Jolanta Byczkowska-Sztaba [Biblioteka Narodowa]. Warszawa 1984. *Format USMARC rekordu bibliograficznego dla druku muzycznego*. Oprac. Maria Burchard. Warszawa: Wydaw. SBP, 1997. Andrzej Drożdż, Marek Stachyra *Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu dźwiękowego*. Warszawa: Wydaw. SBP, 2002. *Tytuł ujednoczony autorskiego utworu muzycznego. Zasady tworzenia hasła*. Oprac. Marek Stachyra, red. i uzupełn. Maria Burchard, Stanisław Hrabia. Dostępny w Internecie: <http://centrum.nukat.edu.pl/images/stories/file/instrukcje_procedury/MARC_21/titul_ujednoczony_ver._26_01_kor_062012.pdf>. [dostęp: 4.11.2014].

Z okazji jubileuszu wydano specjalną publikację *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. 1964-2014*² oraz przygotowano okolicznościową wystawę z licznymi sprawozdaniami, programami wszystkich krajowych konferencji, bogatą dokumentacją fotograficzną oraz publikacjami.

Przewodnicząca IAML Barbara Dobbs Mackenzie w referacie zatytułowanym „IAML, RILM, and the ‘R’ Projects: Past and Future” zaprezentowała działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML oraz projekty bibliograficzne. Od dwóch lat IAML przechodzi ważne przeobrażenia. Najważniejsze z nich to zmiana struktury zarządzania. Z dotychczasowych Organów IAML – Zgromadzenia Ogólnego, Zarządu Głównego i Rady IAML – pozostaną tylko dwa pierwsze. Powołano przy tym Forum Grup Narodowych oraz Forum Sekcji i Komisji. Zmiany w Statucie IAML mają przyspieszyć proces decyzyjny i usprawnić realizację zamierzeń Stowarzyszenia. Przewodnicząca wskazała przy tym na misję organizacji. Jest nią wspieranie i promowanie aktywności muzycznych bibliotek, archiwów i centrów informacji oraz wspomaganie projektów bibliograficznych i dokumentacyjnych, realizowanych na poziomie międzynarodowym i lokalnym.

Osią działalności Stowarzyszenia IAML są projekty bibliograficzne, tzw. Projekty „R”. Należą do nich: Międzynarodowy Inwentarz Źródeł Muzycznych RISM, Międzynarodowa Bibliografia Literatury Muzycznej – RILM Abstracts of Music Literature (której redaktorem naczelnym jest Barbara Dobbs Mackenzie), Bibliografia Czasopism Muzycznych XIX i I poł. XX wieku RIPM i Międzynarodowy Inwentarz Ikonografii Muzycznej RiDIM.

Przewodnicząca IAML przypomniła najważniejsze polskie osiągnięcia oraz aktywność polskich bibliotekarzy w strukturach IAML. Szczególnie podkreśliła dokonania w ramach projektu RISM. Rozpoczęta w latach 50. współpraca Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie była kontynuowana przez Bibliotekę Narodową, gdzie w 1983 r. powołano Polskie Centrum RISM. Prace dla RISM od lat 90. XX w. podjęły kolejne ośrodki: Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Uniwersytet w Opolu, Akademia Muzyczna w Gdańsku, a na początku XXI wieku – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II i Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Projekt RILM, zainicjowany w czasie Konferencji IAML w Warszawie w 1966 r., od samego początku zaktywizował grupę polskich bibliotekarzy muzycznych z kilkunastu ośrodków naukowych. Działalność Polskiego Komitetu RILM Abstracts of Music Literature obejmuje opracowanie reprezentatywnych dla polskiego piśmiennictwa muzycznego publikacji takich jak wydawnictwa zwarte i ciągłe, publikacje zbiorowe, artykuły z czasopism muzycznych i niemuzycznych oraz recenzje. W latach 2011-2013 Polski Komitet RILM należał do pięciu najbardziej aktywnych narodowych komitetów RILM na świecie.

Z kolei w ramach Projektu RIPM powstały opracowania bibliograficzne wybranych polskich czasopism muzycznych XIX wieku³. Przysłużyły się one promowaniu polskiej kultury muzycznej na świecie.

² *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. 1964-2014*. Oprac. Hanna Bias, Iwona Bias, Stanisław Hrabia. Warszawa: Wydaw. SBP, 2014.

³ *Tygodnik Muzyczny, 1820-1821. Pamiętnik Muzyczny Warszawski, 1835-1836. Gazeta Muzyczna i Teatralna, 1865-1866*, ed. Barbara Zakrzewska-Nikiporczyk. Baltimore: NISC, 2000; *Echo muzyczne, 1879-1882*, vol. 1-2, ed. id. Baltimore: NiSC, 2002.

Obecność przewodniczącej IAML na jubileuszu Sekcji Bibliotek Muzycznych i jej wystąpienie były dla uczestników szczególnie ważne. Świadczyły nie tylko o uznaniu dla dokonań polskich bibliotekarzy muzycznych na przestrzeni 50 lat, ale też o wielkiej życzliwości i serdecznych relacjach nawiązanych podczas wcześniejszych konferencji IAML.

Ważnym momentem jubileuszowej uroczystości było wręczenie najbardziej zasłużonym członkom Sekcji odznaczeń i medali. Brązowy Medal Zasłużony Kulturze „Gloria Artis” otrzymał Andrzej Spóz (Warszawa); Honorową Odznakę SBP otrzymali: Jolanta Byczkowska-Sztaba (Warszawa) i Stanisław Hrabia (Kraków); Medal „W dowód uznania” – Iwona Bias (Katowice), Krystyna Bielska (Łódź), Wiesława Dziechciowska (Szczecin), Ewa Kozłowska (Warszawa), Piotr Maculewicz (Warszawa), Anna Michalska (Gdańsk), Adam Mrygoń (Warszawa); List Gratulacyjny od przewodniczącej SBP – Ewa Hauptman-Fischer (Warszawa), Andrzej Jazdon (Poznań), Karolina Skalska (Warszawa).

W drugim dniu jubileuszu w Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina w Warszawie odbyła się Konferencja „Muzyczna informacja jutra”. Celem Konferencji była refleksja nad informacją muzyczną oraz określenie perspektyw jej rozwoju w obliczu wdrażania nowych technologii, takich jak tworzenie cyfrowych kolekcji, rozwój katalogów komputerowych, pozyskiwanie nowoczesnych zasobów, wdrażanie nowych narzędzi do gromadzenia i prezentacji informacji muzycznej, oraz przeobrażeń organizacyjnych bibliotek. W tym kontekście poszukiwano odpowiedzi na pytania o nowe możliwości rozwoju dla bibliotek muzycznych oraz wpływ reorganizacji na wykonywanie zawodu bibliotekarza muzycznego w przyszłości.

W pierwszej Sesji prowadzonej przez Stanisława Hrabiego zaprezentowano trzy referaty: *Współczesna biblioteka akademicka* (dr hab. Artur Jazdon, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), *Zintegrowany system informacji o muzykaliach – fantazja czy realna potrzeba* (Maria Burchard) oraz *Biblioteka Cyfrowa Polona a zbiory muzyczne* (Sonia Wronkowska, Biblioteka Narodowa).

Artur Jazdon przedstawił cechy, które powinny charakteryzować współczesną bibliotekę – większa otwartość na czytelników (również spoza macierzystej uczelni), zdalny dostęp do bibliotekarza, twórcze podejmowanie nowych wyzwań, zgodnych z tendencjami światowymi, jak na przykład zdalne usługi, otwarcie biblioteki poza standardowymi godzinami. Ograniczenia finansowe będą wymagały od dyrektorów bibliotek akademickich szczegółowej analizy dotyczącej liczby zatrudnianych osób, ich wykształcenia i zadań, jakie mają realizować. Zmiana struktury bibliotek – w kierunku zarządzania opartego na realizacji określonych zadań i projektów, a nie na tradycyjnym podziale na oddziały, sekcje czy zakłady – będzie wymagała od pracowników nowych umiejętności oraz otworzy możliwości wykorzystania *outsourcingu*. W bibliotekach akademickich rośnie znaczenie bibliotekarzy dziedzinowych w tworzeniu zasobu bibliotecznego i kształceniu czytelnika w korzystaniu ze źródeł informacji i nowoczesnych narzędzi bibliograficznych. Współczesna biblioteka akademicka to instytucja wsparcia, która organizuje dostęp do zasobów i uczy, jak z nich korzystać.

Maria Burchard zaprezentowała podstawowe założenia współkatalogowania oraz płynące z tego korzyści dla bibliotekarzy i czytelników. Bibliotekarze muzycy od 2002 r. aktywnie uczestniczą w tworzeniu Katalogu Centralnego NUKAT i ustalaniu zasad katalogowania muzykaliów. Zasób rekordów bibliograficznych

Z okazji jubileuszu wydano specjalną publikację *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. 1964-2014*² oraz przygotowano okolicznościową wystawę z licznymi sprawozdaniami, programami wszystkich krajowych konferencji, bogatą dokumentacją fotograficzną oraz publikacjami.

Przewodnicząca IAML Barbara Dobbs Mackenzie w referacie zatytułowanym „IAML, RILM, and the ‘R’ Projects: Past and Future” zaprezentowała działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych IAML oraz projekty bibliograficzne. Od dwóch lat IAML przechodzi ważne przeobrażenia. Najważniejsze z nich to zmiana struktury zarządzania. Z dotychczasowych Organów IAML – Zgromadzenia Ogólnego, Zarządu Głównego i Rady IAML – pozostaną tylko dwa pierwsze. Powołano przy tym Forum Grup Narodowych oraz Forum Sekcji i Komisji. Zmiany w Statucie IAML mają przyspieszyć proces decyzyjny i usprawnić realizację zamierzeń Stowarzyszenia. Przewodnicząca wskazała przy tym na misję organizacji. Jest nią wspieranie i promowanie aktywności muzycznych bibliotek, archiwów i centrów informacji oraz wspomaganie projektów bibliograficznych i dokumentacyjnych, realizowanych na poziomie międzynarodowym i lokalnym.

Osią działalności Stowarzyszenia IAML są projekty bibliograficzne, tzw. Projekty „R”. Należą do nich: Międzynarodowy Inwentarz Źródeł Muzycznych RISM, Międzynarodowa Bibliografia Literatury Muzycznej – RILM Abstracts of Music Literature (której redaktorem naczelnym jest Barbara Dobbs Mackenzie), Bibliografia Czasopism Muzycznych XIX i I poł. XX wieku RIPM i Międzynarodowy Inwentarz Ikonografii Muzycznej RiDIM.

Przewodnicząca IAML przypominała najważniejsze polskie osiągnięcia oraz aktywność polskich bibliotekarzy w strukturach IAML. Szczególnie podkreśliła dokonania w ramach projektu RISM. Rozpoczęta w latach 50. współpraca Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie była kontynuowana przez Bibliotekę Narodową, gdzie w 1983 r. powołano Polskie Centrum RISM. Prace dla RISM od lat 90. XX w. podjęły kolejne ośrodki: Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Uniwersytet w Opolu, Akademia Muzyczna w Gdańsku, a na początku XXI wieku – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II i Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Projekt RILM, zainicjowany w czasie Konferencji IAML w Warszawie w 1966 r., od samego początku zaktywizował grupę polskich bibliotekarzy muzycznych z kilkunastu ośrodków naukowych. Działalność Polskiego Komitetu RILM Abstracts of Music Literature obejmuje opracowanie reprezentatywnych dla polskiego piśmiennictwa muzycznego publikacji takich jak wydawnictwa zwarte i ciągłe, publikacje zbiorowe, artykuły z czasopism muzycznych i niemuzycznych oraz recenzje. W latach 2011-2013 Polski Komitet RILM należał do pięciu najbardziej aktywnych narodowych komitetów RILM na świecie.

Z kolei w ramach Projektu RIPM powstały opracowania bibliograficzne wybranych polskich czasopism muzycznych XIX wieku³. Przysłużyły się one promowaniu polskiej kultury muzycznej na świecie.

---

² *50 lat Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. 1964-2014*. Oprac. Hanna Bias, Iwona Bias, Stanisław Hrabia. Warszawa: Wydaw. SBP, 2014.

³ *Tygodnik Muzyczny, 1820-1821. Pamiętnik Muzyczny Warszawski, 1835-1836. Gazeta Muzyczna i Teatralna, 1865-1866*, ed. Barbara Zakrzewska-Nikiporczyk. Baltimore: NiSC, 2000; *Echo muzyczne, 1879-1882*, vol. 1-2, ed. id. Baltimore: NiSC, 2002.

Obecność przewodniczącej IAML na jubileuszu Sekcji Bibliotek Muzycznych i jej wystąpienie były dla uczestników szczególnie ważne. Świadczyły nie tylko o uznaniu dla dokonań polskich bibliotekarzy muzycznych na przestrzeni 50 lat, ale też o wielkiej życzliwości i serdecznych relacjach nawiązanych podczas wcześniejszych konferencji IAML.

Ważnym momentem jubileuszowej uroczystości było wręczenie najbardziej zasłużonym członkom Sekcji odznaczeń i medali. Brązowy Medal Zasłużony Kulturze „Gloria Artis” otrzymał Andrzej Spóz (Warszawa); Honorową Odznakę SBP otrzymali: Jolanta Byczkowska-Sztaba (Warszawa) i Stanisław Hrabia (Kraków); Medal „W dowód uznania” – Iwona Bias (Katowice), Krystyna Bielska (Łódź), Wiesława Dziechciowska (Szczecin), Ewa Kozłowska (Warszawa), Piotr Maculewicz (Warszawa), Anna Michalska (Gdańsk), Adam Mrygoń (Warszawa); List Gratulacyjny od przewodniczącej SBP – Ewa Hauptman-Fischer (Warszawa), Andrzej Jazdon (Poznań), Karolina Skalska (Warszawa).

W drugim dniu jubileuszu w Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina w Warszawie odbyła się Konferencja „Muzyczna informacja jutra”. Celem Konferencji była refleksja nad informacją muzyczną oraz określenie perspektyw jej rozwoju w obliczu wdrażania nowych technologii, takich jak tworzenie cyfrowych kolekcji, rozwój katalogów komputerowych, pozyskiwanie nowoczesnych zasobów, wdrażanie nowych narzędzi do gromadzenia i prezentacji informacji muzycznej, oraz przeobrażeń organizacyjnych bibliotek. W tym kontekście poszukiwano odpowiedzi na pytania o nowe możliwości rozwoju dla bibliotek muzycznych oraz wpływ reorganizacji na wykonywanie zawodu bibliotekarza muzycznego w przyszłości.

W pierwszej Sesji prowadzonej przez Stanisława Hrabiego zaprezentowano trzy referaty: *Współczesna biblioteka akademicka* (dr hab. Artur Jazdon, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), *Zintegrowany system informacji o muzykaliach – fantazja czy realna potrzeba* (Maria Burchard) oraz *Biblioteka Cyfrowa Polona a zbiory muzyczne* (Sonia Wronkowska, Biblioteka Narodowa).

Artur Jazdon przedstawił cechy, które powinny charakteryzować współczesną bibliotekę – większa otwartość na czytelników (również spoza macierzystej uczelni), zdalny dostęp do bibliotekarza, twórcze podejmowanie nowych wyzwań, zgodnych z tendencjami światowymi, jak na przykład zdalne usługi, otwarcie biblioteki poza standardowymi godzinami. Ograniczenia finansowe będą wymagały od dyrektorów bibliotek akademickich szczegółowej analizy dotyczącej liczby zatrudnianych osób, ich wykształcenia i zadań, jakie mają realizować. Zmiana struktury bibliotek – w kierunku zarządzania opartego na realizacji określonych zadań i projektów, a nie na tradycyjnym podziale na oddziały, sekcje czy zakłady – będzie wymagała od pracowników nowych umiejętności oraz otworzy możliwości wykorzystania *outsourcingu*. W bibliotekach akademickich rośnie znaczenie bibliotekarzy dziedzinowych w tworzeniu zasobu bibliotecznego i kształceniu czytelnika w korzystaniu ze źródeł informacji i nowoczesnych narzędzi bibliograficznych. Współczesna biblioteka akademicka to instytucja wsparcia, która organizuje dostęp do zasobów i uczy, jak z nich korzystać.

Maria Burchard zaprezentowała podstawowe założenia współkatalogowania oraz płynące z tego korzyści dla bibliotekarzy i czytelników. Bibliotekarze muzycy od 2002 r. aktywnie uczestniczą w tworzeniu Katalogu Centralnego NUKAT i ustalaniu zasad katalogowania muzykaliów. Zasób rekordów bibliograficznych

muzykaliów wymaga jednak intensywnego powiększania, aby stał się bardziej reprezentatywny dla ilości zbiorów przechowywanych w bibliotekach muzycznych. Stosowanie właściwych standardów oraz położenie nacisku na współpracę przy wymianie danych pozwoli zbliżyć się do osiągnięcia celu, jakim jest zintegrowana informacja o zasobach muzycznych.

Ważnym zagadnieniem z punktu widzenia rozwoju i integracji katalogów komputerowych jest stosowanie kartotek haseł wzorcowych. Rozwój takich serwisów jak Virtual International Authority File (VIAF) daje możliwość integracji danych z różnych systemów, jak na przykład z baz bibliograficznych powstających w ramach projektów „R”.

Sonia Wronkowska zaprezentowała sposoby wykorzystania zbiorów zdigitalizowanych do pracy naukowej. Możliwości, jakie dają narzędzia nowoczesnej biblioteki cyfrowej, tj. tworzenie własnej kolekcji, wprowadzanie notatek, znaczników itp., sprawiają, że praca nad dokumentem elektronicznym staje się bardzo łatwa. Stworzenie profilu w Bibliotece Cyfrowej Polona daje dodatkowo możliwość indywidualizacji ustawień i powrotu do własnej kolekcji w dowolnym czasie i miejscu. Istotną rolą bibliotekarza muzycznego w tworzeniu cyfrowych zasobów jest wybór materiałów do digitalizacji oraz właściwe ich opracowanie, tak aby dane bibliograficzne w katalogu komputerowym były zintegrowane z metadanymi znajdującymi się w bibliotece cyfrowej.

W Sesji drugiej, prowadzonej przez Marię Burchard wystąpili dr Mieczysław Kominek (Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC) i dr Artur Szklener (Narodowy Instytut Fryderyka Chopina). W wystąpieniu Mieczysława Kominka zatytułowanym *Od analogowych zbiorów do cyfrowej informacji – półki i komputery w Polskim Centrum Informacji Muzycznej POLMIC* zaprezentowano tradycyjne i nowoczesne metody gromadzenia informacji o polskich kompozytorach. Polskie Centrum Informacji Muzycznej POLMIC gromadzi dane na temat współczesnej muzyki polskiej. Jest to najpełniejsze źródło informacji o polskich kompozytorach, wykonawcach i bieżącym życiu koncertowym. Źródło to jest często wykorzystywane przez bibliotekarzy muzycznych w procesie katalogowania, zwłaszcza w tworzeniu kartotek wzorcowych dla nazw osobowych kompozytorów i wykonawców oraz tytułów ujednoliconych dla dzieła muzycznego.

Artur Szklener w referacie *Portal muzyki polskiej – utopia czy konieczność* poszukiwał odpowiedzi na pytanie, jak zintegrować w jednym miejscu różnorodne bazy informacyjne i stworzyć wspólne narzędzie do wyszukiwania. W licznych przykładach wskazano na brak powiązań między najważniejszymi portalami dotyczącymi muzyki polskiej. Jedynym możliwym narzędziem wyszukiwawczym, dającym często nieadekwatne do zapytania wyniki, okazała się wyszukiwarka internetowa. Świadomość problemów technicznych związanych z zastosowanymi standardami lub ich brakiem każe postawić pytania o faktyczną możliwość realizacji takiego projektu. W dyskusji zgodzono się, że należy poszukiwać rozwiązań, które można by zastosować w przyszłości w celu zmniejszenia rozproszenia informacji o muzyce polskiej.

Konferencja, choć krótka, stworzyła okazję do wymiany poglądów na temat przyszłości bibliotekarstwa muzycznego. W dyskusji stawiano pytania, czy biblioteki muzyczne będą w przyszłości istnieć samodzielnie, co się stanie z ich tożsamością oraz czy za kilkadziesiąt lat będziemy dalej mówić o zawodzie bibliotekarza muzycznego. Jak wynikało z referatów, zastosowanie nowych technologii nie zagrozi-

ło bibliotekarstwu muzycznego – wręcz przeciwnie, integracja z innymi zasobami daje wciąż nowe możliwości, ale też stawia większe wymagania. Podążając za nowymi technologiami i trendami nowoczesnego bibliotekarstwa i informacji naukowej, trzeba poświęcić więcej czasu na rozwój zawodowy. Należy wciąż podkreślać znaczenie specjalistycznej wiedzy dla profesjonalnego opracowania muzykaliów, kształtując przy tym właściwy wizerunek bibliotekarza muzycznego. W konfrontacji ze zmianami organizacyjnymi w bibliotekach oraz w odpowiedzi na nowe potrzeby czytelników nasze działania muszą być ukierunkowane na usługi szkoleniowe i edukacyjne. Dokonania członków Sekcji w ciągu 50 lat pokazują, że bibliotekarze muzyczni znakomicie dostosowują się do nowych rozwiązań poprzez współpracę krajową i zagraniczną. Być może to właśnie **współpraca** jest kluczem do odpowiedzi na pytania o przyszłość bibliotekarstwa muzycznego.

Ważnym elementem obchodów 50-lecia było spotkanie z żywą muzyką. Organizatorom jubileuszu przyświecała myśl, aby tak doniosłe święto bibliotekarstwa muzycznego miało odpowiednią oprawę. Na zakończenie pierwszego dnia odbył się Specjalny Koncert Jubileuszowy w wykonaniu zespołu Sekstet Penderecki Squad. W programie koncertu znalazły się utwory Andrzeja Panufnika, Józefa Kofflera, Pawła Mykietyna i Krzysztofa Pendereckiego. W programie drugiego dnia było zwiedzanie Muzeum Fryderyka Chopina oraz koncert w Sali Koncertowej Muzeum z muzyką chorwacką i polską w wykonaniu zespołu Zagreb Trio. Oba koncerty były częścią programu Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień 2014”. Włączenie do jubileuszu koncertów muzyki współczesnej symbolizowało kierunek spojrzenia bibliotekarzy muzycznych – dbałość o kulturowe dziedzictwo muzyczne, ale też uważną obserwację tego, co dzieje się obecnie oraz otwarte patrzenie w przyszłość.

Organizacja Jubileuszu 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz współpracy z Instytucjami Partnerskimi – Biblioteką Uniwersytecką w Warszawie, Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina, Polskim Centrum Informacji Muzycznej POLMIC i Międzynarodowym Festiwalem Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”. Zarząd Sekcji wyraża podziękowanie za wielkie wsparcie organizacyjne udzielone przez Zarząd Główny SBP, zwłaszcza przez przewodniczącą SBP Elżbietę Stefańczyk oraz dyrektor Biura ZG SBP Annę Grzecznowską i pracowników Biura i Wydawnictwa SBP. Serdecznie podziękowania kierujemy do bibliotekarzy z Gabinetu Zbiorów Muzycznych BUW oraz Biblioteki – Fonoteki – Fototeki NIFC za wysiłek organizacyjny w przygotowaniu oficjalnej uroczystości, wystawy, konferencji i koncertów.

Wszystkim Koleżankom i Kolegom, Organizatorom i Uczestnikom Jubileuszu składamy podziękowania i gratulacje, życząc kolejnych sukcesów, a przede wszystkim satysfakcji z wykonywania zawodu bibliotekarza muzycznego.

Stanisław Hrabia

Biblioteka i Fonoteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
Przewodniczący Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP –
Polskiej Grupy Narodowej IAML

Tekst wpłynął do Redakcji 10 listopada 2014 r.